

บทที่ 4

ลักษณะใหม่ของความมั่นคงของมนุษย์ (New Dimension of Human Security)

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

UNDP : Human Development Report 1994

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ได้สรุปการค้นพบพลังงานอันมหาศาลที่ซ่อนอยู่ในอะตอมเมื่อ 50 ปีก่อน ด้วยประโยคที่เรียบง่ายว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว” เขาได้พยากรณ์ต่อไปว่า “มนุษย์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธวิธีคิดใหม่ ๆ หากต้องการมีชีวิตรอด” และถึงแม้ว่ามนุษยชาติเอาชีวิตรอดได้จากการทำลายล้างด้วยระเบิดนิวเคลียร์ที่เมืองฮิโรชิมาและนางาซากิ แต่มาถึงปัจจุบัน เราจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงทางความคิดอย่างลึกซึ้งอีกครั้ง ตั้งแต่เรื่องความปลอดภัยจากนิวเคลียร์ไปสู่ **ความมั่นคงของมนุษย์**

แนวคิดเรื่องความมั่นคงเป็นสิ่งที่มีการตีความอย่างแคบ ๆ มาเป็นเวลานาน จากการมองว่าเป็นความมั่นคงปลอดภัยของชายแดนจากการรุกรานภายนอก หรือเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของชาติในนโยบายต่างประเทศ หรือจะเป็นเรื่องความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามของอาวุธนิวเคลียร์ที่มีอำนาจทำลายล้าง จะเห็นได้ว่าความมั่นคงปลอดภัยในที่นี้ เป็นเรื่องของรัฐ มากกว่าที่จะเกี่ยวข้องกับประชาชน ประเทศมหาอำนาจมีการต่อสู้กันทางอุดมการณ์ทางการเมืองและทำสงครามเย็นไปทั่วโลก ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนาที่เพิ่งจะได้รับเอกราช ก็อ่อนไหวต่อการคุกคามทั้งที่เกิดขึ้นจริงและที่คาดการณ์ได้ สิ่งที่ถูกลืมคือความห่วงใยที่ชอบธรรมต่อประชาชนธรรมดาที่พยายามหาความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตประจำวันของตน สำหรับพวกเขาความมั่นคงปลอดภัยคือการได้รับการป้องกันจากโรคภัย ความหิวโหย ภาวะการว่างงาน อาชญากรรม ความขัดแย้งทางสังคม การกดขี่ทางการเมืองรวมทั้งภัยธรรมชาติ ในขณะที่เงามืดแห่งสงครามเย็นกำลังคลี่คลายลงสิ่งที่เราเห็นก็คือมีความขัดแย้งมากมายเกิดขึ้นภายในประเทศมากกว่าความขัดแย้งระหว่างประเทศ

สำหรับคนส่วนมากแล้ว ความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยของประชาชนนั้นมักจะเกิดขึ้นจากความวิตกกังวลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่าความน่าสะพรึงกลัวของเหตุการณ์หายหน้าครั้งใหญ่ในโลก วันนี้ครอบครัวของเรจะมีอาหารพอไหม จะตกงานหรือไม่ ถนนแฉะ ๆ บ้านจะปลอดภัยจากอาชญากรรมไหม จะถูกทรมานโดยรัฐที่กดขี่หรือไม่ จะเป็นเหยื่อของความรุนแรงเนื่องจากเพศของตนหรือเปล่า จะมีใครเข้ามาทำการข่มขู่คนร่วมศาสนาที่ตนกำลังนับถืออยู่หรือเปล่า

ในท้ายที่สุดแล้ว ความมั่นคงของมนุษย์ คือการที่เด็กจะไม่เสียชีวิตตั้งแต่เล็ก คือการที่โรคจะไม่แพร่ระบาด คือการที่จะไม่ถูกไล่ออกจากงาน คือความตึงเครียดทางชาติพันธุ์จะไม่ระเบิดเป็นความรุนแรง คือการที่จะแสดงความคิดเห็นแย้งได้โดยไม่ถูกปิดปาก ความมั่นคงของมนุษย์นั้นไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของอาวุธหรือการสู้รบ แต่เป็นเรื่องของชีวิตความเป็นอยู่และศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์นั้น แม้จะเรียบง่ายแต่ดูเหมือนจะเป็นการปฏิวัติสังคมในศตวรรษที่ 21 การพิจารณาถึงแนวคิดพื้นฐานเรื่องความมั่นคงของมนุษย์จะต้องเน้นที่ลักษณะสำคัญ 4 ประการดังนี้

- ความมั่นคงของมนุษย์เป็นปัญหาสากล กล่าวคือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในทุกหนทุกแห่ง ทั้งในประเทศที่ร่ำรวยและยากจน คนเราเผชิญกับสิ่งคุกคามหลายอย่างคล้าย ๆ กัน เช่น การว่างงาน ยาเสพติด อาชญากรรม มลภาวะและการละเมิดสิทธิมนุษยชน ถึงแม้ว่าความรุนแรงของสิ่งคุกคามเหล่านี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่สิ่งคุกคามความมั่นคงของมนุษย์เหล่านี้มีอยู่จริง และกำลังมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

- องค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์นั้นเกี่ยวพันกัน กล่าวคือ เมื่อประชากรในบางประเทศต้องประสบภัยต่อความมั่นคง ประเทศอื่น ๆ ก็ดูเหมือนว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบร่วมกันไปด้วย การขาดแคลนอาหาร โรคระบาด มลภาวะ การค้ายาเสพติด การก่อการร้าย ความขัดแย้งทางเชื้อชาติ และความแตกสลายทางสังคมไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามลำพัง อยู่ในพรมแดนของแต่ละประเทศต่อไป ผลสืบเนื่องจากปัญหาเหล่านี้กระทบไปทั่วโลก

- ความมั่นคงของมนุษย์เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดขึ้นได้ง่ายหากมีการป้องกันล่วงหน้า ดีกว่าที่จะมาตามแก้ไขในภายหลัง การจัดการกับภัยเหล่านี้ตั้งแต่ต้นจะมีการสูญเสียน้อยกว่า ตัวอย่างเช่น ความสูญเสียทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากโรคเอดส์นั้น ประมาณถึง 240 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในช่วงทศวรรษ 1980 ในขณะที่การลงทุนเพียงไม่กี่พันล้านเหรียญสหรัฐในการให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน และการให้สุศึกษาด้านการวางแผนครอบครัวจะช่วยควบคุมการแพร่กระจายโรคนี้ได้

- ความมั่นคงของมนุษย์เป็นเรื่องที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับว่ามนุษย์ดำรงชีวิตและหายใจอยู่ในสังคมได้อย่างไร พวกเขามีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกกระทำ การที่ต้องให้ความสนใจมนุษย์ในการดำเนินชีวิตในสังคม การมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถกระทำได้ การให้โอกาสทางสังคม และความสามารถที่จะเลือกที่จะใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งหรือสันติภาพ

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า นิยามที่ชัดเจนเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์นั้น แบ่งได้เป็น 2 ประการ ประการแรก ได้แก่ ความปลอดภัยอันเนื่องมาจากสภาพปัญหาเรื้อรัง (เช่น ความหิวโหย โรคภัย และการปิดกั้นสิทธิ) และประการที่สอง ได้แก่ การได้รับการคุ้มครองจากการที่วิถีการดำเนินชีวิตต้องถูกทำให้ยุติโดยฉับพลันและสภาพของสิ่งรบกวนหรือความยุ่งยากที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันและทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นในบ้าน ในที่ทำงาน ตลอดจนในชุมชน

ภาวะแห่งการสูญเสียความมั่นคงของมนุษย์นั้นอาจจะเกิดจากแรงบีบบังคับจากภัยธรรมชาติ หรือการดำเนินนโยบายที่ผิดในการบริหารประเทศ หรืออาจจะเกิดจากสาเหตุทั้งสองอย่าง อย่างไรก็ตามพึงตระหนักว่าเรื่องความมั่นคงของมนุษย์นั้นไม่สามารถถือได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกัน หรือมีความเทียบเท่ากันกับเรื่องการพัฒนามนุษย์ (Human Development) ทั้งนี้เพราะ เรื่องการพัฒนามนุษย์ (Human Development) ให้ความสำคัญกับการเปิดกว้างทางโอกาสให้กับสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ ส่วน เรื่องความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) เป็นเรื่องของสิ่งที่ให้มนุษย์นั้นมีชีวิตอยู่ในวันนี้ มีสิทธิเสรีภาพที่พึงมีพึงได้ และมีความมั่นใจว่าจะไม่สูญเสียสิทธิเสรีภาพเหล่านั้นไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม ตัวเชื่อมโยงระหว่างทั้งสองเรื่องนี้ ได้แก่ การยกระดับทางโอกาสของมนุษย์ แต่ความล้มเหลวในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจนำมาซึ่งความล้มเหลวในอีกเรื่องหนึ่งก็เป็นได้ เช่น หากการพัฒนามนุษย์ที่ล้มเหลวนำมาซึ่งความยากจน โรคภัย ความหิวโหยของชุมชนหรือเชื้อชาติ จะสร้างให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงของมนุษย์ตามมาด้วย

เมื่อประชาชนรับรู้ถึงความไม่มั่นคงปลอดภัยที่เกิดขึ้นในประเทศอันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางเชื้อชาติที่รัฐบาลเป็นผู้ก่อ และได้รับผลกระทบที่ทำให้แทบจะหมดหวังในชีวิต อาจเป็นเหตุให้ประชาชนหันมาสร้างกลุ่มที่ต่อต้านความรุนแรงที่เกิดขึ้นเพื่อคัดค้านสิทธิอำนาจนั้น

การสร้างให้เกิดความมั่นใจในความมั่นคงของมนุษย์นั้นจึงไม่ได้หมายความว่าประชาชนจะทิ้งความรับผิดชอบในการสร้างโอกาสและเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของตนเอง แต่หมายถึงการที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการรับแบกรับภาระอันเนื่องมาจากการกดขี่และความไม่เป็นธรรมนั้นด้วยเพื่อช่วยกันสร้างให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตมากขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์อีกประการหนึ่งจึงให้น้ำหนักในเรื่องที่ประชาชนต้องสามารถดูแลตนเองได้ โดยที่ประชาชนทุกคนนั้นควรที่จะมีโอกาส มีสิทธิในการเข้าถึงสิ่งที่มีความจำเป็นต่อตนเองหรือมีความต้องการในการยังชีพ สามารถที่จะได้รับความมั่นใจว่าชีวิต ชุมชน ประเทศชาติของตน และโลกนี้จะได้รับการพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นกว่าเดิม

ดังนั้น ความมั่นคงของมนุษย์จึงไม่ได้เป็นเพียงเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันเท่านั้น แต่เป็นแนวคิดเชิงบูรณาการที่จะต้องคำนึงถึงประเด็นทั้งในระดับประชาชนและระดับประเทศชาติ

มีการประสานประโยชน์และความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ที่ต้องมีความเห็นชอบว่าร่วมกันว่าเรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับทุก ๆ คน เพื่อที่จะสร้างความมั่นคงของมนุษย์ได้เกิดขึ้น

องค์ประกอบของความมั่นคงของมนุษย์

องค์ประกอบหลัก ๆ เกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความปลอดภัยจากความกลัว (freedom from fear) และความปลอดภัยจากความขาดแคลน (freedom from want) ซึ่งทั้งสองสิ่งนี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่องค์การสหประชาชาติกำหนด อย่างไรก็ตามประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงมากกว่า ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการได้รับการปลดปล่อยจากความกลัว กลุ่มผู้ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติได้นำน้ำหนักความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยในดินแดนและความปลอดภัยของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ในขณะที่ประชาชนในประเทศที่มีความร่ำรวยกำลังแสวงหาความมั่นคงปลอดภัยจากเรื่องอาชญากรรมหรือยาเสพติด รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ มลภาวะ การว่างงาน ประชาชนในประเทศที่ยากจนก็ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิตอันเนื่องมาจากความหิวโหย โรคภัย และความยากจน เพิ่มเติมจากภัยที่ประเทศที่ร่ำรวยประสบด้วย และปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ที่ประเทศหนึ่งประสบนั้นเป็นสิ่งที่มีความกระทบในระดับโลกด้วย กล่าวคือมีผลกระทบกับประเทศอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องความมั่นคงของมนุษย์จึงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งด่วน ใน 2 ทิศทางพื้นฐานดังนี้ 1. เปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของดินแดนไปสู่การให้ความสำคัญมากขึ้นกับความมั่นคงของมนุษย์ และ 2. เปลี่ยนจากความมั่นคงปลอดภัยอันเนื่องมาจากกำลังอาวุธที่มีไปสู่การให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์ที่ยั่งยืน สำหรับปัญหาความมั่นคงที่เป็นประเด็นหลัก ๆ มี 7 ประการ ดังต่อไปนี้

- ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- ความมั่นคงด้านอาหาร
- ความมั่นคงด้านสุขภาพ
- ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม
- ความมั่นคงของบุคคล
- ความมั่นคงของชุมชน
- ความมั่นคงทางการเมือง

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจนั้น ได้แก่ ความมั่นใจในเรื่องรายได้พื้นฐานซึ่งได้มาจากภาคการผลิตและค่าจ้างแรงงาน หรือจากการให้ความช่วยเหลือจากรัฐในเรื่องการเงิน แต่ประชาชนที่มีภาวะของความมั่นคงทางเศรษฐกิจมีเพียงหนึ่งในสี่ของโลกเท่านั้น และแม้กระทั่งประชาชนในประเทศที่พัฒนาแล้วก็ยังมีปัญหาด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากสภาพที่หางานยากและมีโอกาสที่จะตกงานสูง ในปี 2536 มีประชาชนกว่า 35 ล้านคนที่กำลังหางานและส่วนมากจะเป็นผู้หญิง

นอกจากนี้ ประชาชนที่อายุยังน้อยมักจะไม่มีงานทำ ดังที่จะเห็นได้จากสถิติในปี ค.ศ. 1992 ในสหรัฐอเมริกามีจำนวนคนหนุ่มสาวว่างงานร้อยละ 14 ในอังกฤษร้อยละ 15 ในอิตาลีร้อยละ 33 และในสเปนร้อยละ 34 การว่างงานมักจะแตกต่างกันไปในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในแคนาดา อัตราการว่างงานในกลุ่มชนพื้นเมืองดั้งเดิมมีร้อยละ 20 ซึ่งเป็นสองเท่าของอัตราในกลุ่มคนแคนาดา ในอเมริกาสถิติการว่างงานของคนผิวดำมีมากกว่าคนขาวเป็น 2 เท่า

ในกลุ่มประชาชนที่มีงานทำแล้วก็ยังอาจรู้สึกไม่มั่นคงได้ หากเป็นงานชั่วคราว ดังจะเห็นได้จากสถิติในปี 1991 ประเทศฟินแลนด์มีอัตราการจ้างงานชั่วคราวร้อยละ 13 ประเทศกรีซร้อยละ 15 ประเทศโปรตุเกสร้อยละ 17 ประเทศออสเตรเลียร้อยละ 20 และประเทศสเปนร้อยละ 32 โดยประชาชนกว่าร้อยละ 60 บางคนเลือกที่จะทำงานแบบชั่วคราว แต่บางคนต้องยอมทำงานชั่วคราว เนื่องจากไม่สามารถหางานทำเต็มเวลาได้ ด้วยความพยายามที่จะมีงานให้ทุกคน ประเทศพัฒนาแล้วกำลังทดลองการแบ่งงานกันทำ

สำหรับประเทศกำลังพัฒนา ปัญหาในเรื่องการว่างงานก็รุนแรงยิ่งกว่า โดยตัวเลขที่เปิดเผยทางสถิตินั้นมีอัตราผู้ว่างงานร้อยละ 10 แต่แน่นอนว่าในความเป็นจริงมีมากกว่านั้น คนที่ว่างงานก็เป็นประชาชนกลุ่มที่ยังมีอายุน้อยเป็นส่วนมากเช่นกัน นี่เป็นปัจจัยหลักของความตึงเครียดทางการเมืองและความรุนแรงทางชาติพันธุ์ในบางประเทศ ตัวเลขของคนว่างงานอาจทำให้เราประเมินความรุนแรงของวิกฤติผิดพลาดไป เนื่องจากคนที่ทำงานหลายคนกำลังทำงานในภาวะที่ไม่ได้รับค่าแรงที่เพียงพอ คนที่ยากจนที่สุดไม่สามารถอยู่รอดได้โดยปราศจากรายได้แม้เพียงช่วงเวลาสั้น ๆ เนื่องจากไม่มีค่าช่วยความมั่นคงของสังคมรองรับ อย่างไรก็ตาม หลายคนสามารถพึ่งพาการสนับสนุนของชุมชนหรือครอบครัวได้ แต่ระบบเช่นนี้กำลังแตกสลายลงอย่างรวดเร็ว คนทำงานที่รายได้ไม่เพียงพอจึงมักจะต้องรับงานใดก็ตามที่ตนพบ ไม่ว่าจะเป็นงานที่ไม่สร้างสรรค์หรือได้รับค่าแรงต่ำเพียงใด

สถานะของการจ้างงานที่ไม่มั่นคงจะอยู่ในภาคการจ้างงานนอกระบบ ซึ่งมีสัดส่วนสูงในภาคการจ้างงานทั้งหมด โดยในปี ค.ศ. 1991 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 30 ของภาคการจ้างงานทั้งหมดในลาตินอเมริกาและร้อยละ 60 ในแอฟริกา

การเปลี่ยนแปลงในระดับโลกไปสู่การจ้างงานที่ “ล่อแหลม” นี้ สะท้อนการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของอุตสาหกรรม งานในภาคการผลิตนั้นได้หายไปเป็นจำนวนมาก ในขณะที่งานในส่วนของการบริการมีเพิ่มสูงขึ้น โดยการจ้างงานมักจะเป็นการจ้างงานแบบชั่วคราวและไม่ค่อยได้รับการคุ้มครองจากสหภาพแรงงาน

ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาค่าจ้างงานสำหรับหลาย ๆ คนนั้น คือ การหันมาประกอบกิจการของตนเอง ซึ่งมีภาวะเสี่ยงมากกว่าและคนที่ยากจนที่สุดมักจะหาพอเลี้ยงชีพได้ยาก ในชนบท เกษตรกรยากจนมักประสบกับความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงที่ดินทำกิน แม้คนที่ไม่มีที่ดินทำกินอยู่บ้างหรือรู้จักโอกาสลงทุนที่จะได้ผลผลิต ก็มักจะทำการเกษตรหรือลงทุนได้ยาก เพราะไม่ค่อยมีโอกาสเข้าถึงเงินกู้ในประเทศกำลังพัฒนา มีจำนวนคนร้อยละ 40 ได้รับเงินกู้เพียงร้อยละ 1 เท่านั้น

นอกจากนี้ การขยับตัวสูงขึ้นของภาวะการว่างงานยังเกิดขึ้นพร้อมกับความไม่มั่นคงในเรื่องรายได้ตามมาอีกด้วย ค่าจ้างมักจะคงตายตัวหรือเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นและทำให้ค่าเงินต่ำลงทำให้ค่าจ้างสัมพัทธ์หรือค่าจ้างในหลายพื้นที่ของโลกไม่มีค่าลดลง คนที่อยู่ในภาวะลำบากที่สุดคือผู้หญิงที่มักจะได้อาชีพน้อยกว่าแรงงานชายประมาณร้อยละ 30 - 40 ความไม่มั่นคงในเรื่องค่าจ้างนี้ ส่งผลกระทบต่อประเทศอุตสาหกรรมเช่นเดียวกัน

จากการประสบภาวะรายได้ต่ำและไม่มั่นคงนี้ ทำให้ประชาชนแสวงหาการสนับสนุนจากรัฐบาลมากขึ้น แต่ก็มักเปล่าประโยชน์ ในประเทศกำลังพัฒนาส่วนมากยังมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ส่วนในประเทศอุตสาหกรรมปัญหางบประมาณได้ทำลายความมั่นคงทางสังคมลง

ปัญหาเหล่านี้ได้นำไปสู่ภาวะยากจนที่เพิ่มขึ้นซึ่งภาวะความยากจนนี้แปรผันตามชาติพันธุ์ของประชาชน เช่น ในเยอรมนีอัตราความยากจนของชาติโดยเฉลี่ยคือร้อยละ 11 ในขณะที่ประชากรที่ถือกำเนิดจากต่างแดนอยู่ในภาวะยากจนถึงร้อยละ 24 สำหรับประชาชนในประเทศกำลังพัฒนาปัญหารุนแรงยิ่งกว่าหนึ่งในสามของประชากรอยู่ภายใต้เส้นภาวะความยากจนกว่าพันล้านคนมีรายได้ต่อหัวต่อวันน้อยกว่า 1 เหรียญสหรัฐ (ประมาณ 40 บาท)

ผลกระทบที่รุนแรงมากที่สุดประการหนึ่งจากปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือ การไร้ที่อยู่อาศัย ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ในกรุงนิวยอร์ก ประชาชนเกือบหนึ่งในสี่ล้านคนหรือมากกว่าร้อยละ 3 ของพลเมืองในเมืองอาศัยอยู่ตามเพิงในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ในกรุงลอน

คอน มีผู้ไร้ที่อยู่อาศัยที่มีชื่อในทะเบียน 400,000 คน ในกรุงปารีสเกือบ 10,000 คน สำหรับในประเทศกำลังพัฒนานั้นสถานการณ์ยิ่งเลวร้ายกว่าประชาชนมากกว่าร้อยละ 25 ในกัลกัตตา ดักลา และเม็กซิโกซิตี เป็นกลุ่มที่บางครั้งถูกเรียกว่า “ประชากรที่ล่องลอย”

ความมั่นคงทางอาหาร

ความมั่นคงทางอาหาร หมายความว่าประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารพื้นฐานได้ทั้งทางกายภาพและทางเศรษฐกิจในทุก ๆ เวลา ความต้องการนี้ไม่ได้หมายถึงเพียงการที่มีอาหารรับประทานอย่างเพียงพอเท่านั้นแต่ยังหมายถึงการที่ประชาชนจะต้องมีสิทธิในการที่จะสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้ ไม่ว่าจะจากการเพาะปลูกด้วยตนเอง หรือการซื้อหรือการได้ประโยชน์จากระบบการแจกจ่ายอาหารของภาครัฐ การมีอาหารอยู่จึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นต่อความมั่นคงในด้านนี้ แต่ไม่ได้เป็นปัจจัยเดียว ประชาชนสามารถจะอยู่ในสภาพอดอยากได้แม้จะมีอาหารอยู่อย่างเพียงพอ ดังเช่นที่เกิดขึ้นในช่วงทุพภิกขภัย

ปริมาณอาหารที่มีอยู่ในโลกนี้ไม่ใช่ประเด็นที่เป็นปัญหา แม้ในประเทศที่กำลังพัฒนาการผลิตด้านอาหารมวลรวมประชาชาติก็ยังคงสูงขึ้นถึงร้อยละ 18 โดยเฉลี่ยในช่วงปี 1980 – 1990 เรามีอาหารเพียงพอที่จะให้ทุกคนในโลกได้รับปริมาณพลังงาน 2,500 แคลอรีต่อวัน อันเป็นปริมาณที่สูงกว่าพลังงานปกติที่ร่างกายต้องการถึง 200 แคลอรี แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะมีอาหารทานอย่างเพียงพอ ปัญหาจะอยู่ที่ระบบการกระจายอาหารที่ไม่ดีและการขาดกำลังซื้อประชาชนกว่า 800 ล้านคนทั่วโลกอยู่ในสภาพหิวโหย เช่นประชาชนที่อาศัยอยู่ในซบซายาร่าของแอฟริกา ประชาชนกว่า 240 ล้านคน (ประมาณร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด) ตกอยู่ในสภาวะทุพโภชนาการ แม้จะมีปริมาณอาหารเพิ่มขึ้นมาในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ส่วนในเอเชียใต้ ทารกแรกเกิดร้อยละ 30 มีน้ำหนักตัวต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดในโลกและเป็นตัวบ่งชี้ที่น่าเศร้าใจถึงการที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงอาหารได้อย่างเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงที่มักจะเป็นคนสุดท้ายในครอบครัวที่จะได้รับประทานอาหาร

หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานระหว่างประเทศได้เพิ่มความมั่นคงทางอาหารในหลายทางทั้งในระดับชาติและระดับโลก มาตรการเหล่านี้มักจะมีผลกระทบอย่างจำกัด การเข้าถึงอาหารเกิดจากการเข้าถึงทรัพย์สิน งาน หรือการมีรายได้ที่แน่นอน หากไม่มีการจัดการกับปัญหาเรื่องทรัพย์สิน การจ้างงาน และความมั่นคงทางรายได้ การแทรกแซงของรัฐนั้นแทบจะทำอะไรไม่ได้เลยในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงทางอาหาร

ความมั่นคงด้านสุขภาพ

ในประเทศกำลังพัฒนา สาเหตุการตายส่วนใหญ่มาจากการโรคจากการติดเชื้อและโรคพยาธิ ซึ่งได้คร่าชีวิตมนุษย์ไปถึง 17 ล้านคนในแต่ละปี นอกจากนี้ยังมีอีก 6.5 ล้านคนเสียชีวิตจากการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ 4.5 ล้านคนจากโรคอุจจาระร่วง และ 3.5 ล้านคนจากวัณโรค การเสียชีวิตเหล่านี้ส่วนมากจะเกี่ยวเนื่องกับภาวะทุพโภชนาการและการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริโภคน้ำดื่มที่ไม่สะอาด ซึ่งเป็นเหตุให้ประชาชนกว่าพันล้านคนป่วยเป็นโรคอุจจาระร่วง

ในประเทศอุตสาหกรรม สาเหตุของการตายส่วนมากได้แก่โรคเกี่ยวกับระบบการหมุนเวียนโลหิต (มีผู้เสียชีวิต 5.5 ล้านคนต่อปี) ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับอาหารการกินและรูปแบบการดำเนินชีวิต โรคที่เป็นสาเหตุของการตายประการรองลงมา ได้แก่ โรคมะเร็ง ซึ่งในหลาย ๆ กรณีมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมในประเทศสหรัฐอเมริกา ถือกันว่ามีความเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมถึง 18 ประเภท ที่เป็นตัวก่อมะเร็ง โดยมีปัญหามาจากมลภาวะภายในที่พักอาศัยเป็นต้นเหตุสูงสุด

ทั้งในประเทศกำลังพัฒนาและในประเทศอุตสาหกรรม ภัยต่อความมั่นคงปลอดภัยทางด้านสุขภาพมักจะมีมากที่สุด ในหมู่คนยากจน คนชนบท และโดยเฉพาะเด็ก ๆ ในปี ค.ศ. 1990 ในประเทศกำลังพัฒนาประชากรร้อยละ 85 มีปริมาณน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย ในขณะที่ในเขตชนบทมีประชากรเพียงร้อยละ 62 ที่มีน้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย ในประเทศอุตสาหกรรมกลุ่มคนที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคได้แก่กลุ่มคนยากจนและชนกลุ่มน้อย โดยในสหรัฐอเมริกา 1 ใน 3 ของคนขาวอาศัยอยู่ในเขตมลภาวะจากก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ ในขณะที่เกือบครึ่งของคนผิวดำอาศัยอยู่ในเขตมลภาวะเช่นนี้ ในประเทศแคนาดาอายุขัยเฉลี่ยของคนพื้นเมืองดั้งเดิมคือประมาณ 72 ปี ส่วนคนแคนาดามีอายุขัยเฉลี่ยสูงกว่า คือ 77 ปี

ความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องการเข้าถึงการบริการทางสาธารณสุขระหว่างคนรวยกับคนยากจนก็มีอยู่เช่นกัน โดยเฉลี่ยในประเทศอุตสาหกรรมมีอัตราส่วนแพทย์ 1 คนต่อประชาชน 400 คน ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาแพทย์ 1 คนต้องรับผิดชอบประชาชนถึง 7,000 คน (กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในเขตซบซายาของแอฟริกา แพทย์ 1 คนต้องรับผิดชอบประชาชนถึง 36,000 คน) ยิ่งไปกว่านั้นในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนายังมีความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ประเทศเกาหลีซึ่งงบประมาณด้านการดูแลสุขภาพ 377 เหรียญสหรัฐต่อหัวต่อปี ในขณะที่คนบังกลาเทศใช้งบประมาณเพียง 7 เหรียญ

ดูเหมือนว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศที่อุตสาหกรรมน่าจะสามารถเข้าถึงการบริการทางสาธารณสุขได้มากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความแตกต่างที่ชัดเจนอยู่ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาในระหว่างปี 1989 – 1992 จำนวนประชาชนที่ไม่ได้รับการประกันสุขภาพเพิ่มขึ้น

จาก 35 ล้านคน เป็น 39 ล้านคน ในขณะที่คนจนโดยทั่ว ๆ ไปมีความมั่นคงปลอดภัยทางสุขภาพน้อยกว่า สถานการณ์ยิ่งร้ายแรงมากขึ้นโดยเฉพาะในหมู่ผู้หญิง หนึ่งในปัญหาร้ายแรงด้านสุขภาพที่พวกเขาประสบคือ การคลอดบุตร ผู้หญิงกว่า 3 ล้านคนต่อปีเสียชีวิตด้วยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการคลอดบุตร การเสียชีวิตเหล่านี้ ส่วนมากสามารถป้องกันได้โดยการให้ประชาชนเข้าถึงการบริการด้านการวางแผนครอบครัวที่ปลอดภัยและราคาไม่แพง และการให้การสนับสนุนพื้นฐานที่บ้านระหว่างการตั้งครรภ์และคลอดบุตร โดยมีทางเลือกในการส่งต่อคนไข้ไปยังคลินิกหรือโรงพยาบาลสำหรับหญิงที่มีปัญหาเกี่ยวกับการคลอดบุตร

ในดัชนีเกี่ยวกับมนุษย์ต่าง ๆ นั้น ตัวเลขที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ เรื่องการเสียชีวิตของมารดาขณะให้กำเนิดบุตร ซึ่งอัตราในประเทศยากจนสูงกว่าในประเทศร่ำรวยถึง 18 เท่า ความอัครรรยของชีวิตมักแปรเป็นผืนร้ายของการเสียชีวิตเพียงเพราะสังคมไม่สามารถทำให้มีผู้คอยช่วยเหลือระหว่างการคลอดบุตรซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เปราะบางและน่ากังวลที่สุดในชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่ง

ต้นเหตุของความไม่มั่นคงทางด้านสุขภาพที่กำลังเพิ่มขึ้นของทั้งชายและหญิง คือ การแพร่ระบาดของเชื้อโรคเอดส์ สันนิษฐานว่าประชาชนกว่า 15 ล้านคนมีเชื้อไวรัสเอชไอวีบวกร้อยละ 80 โดยอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ในปี 2000 ตัวเลขนี้อาจจะสูงถึง 40 ล้านคน (โดยเป็นผู้หญิง 13 ล้านคน)

ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม

มนุษยชาติต้องพึ่งพาสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี โดยมีสมมติฐานว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมโดยการกระทำของคนนั้นในไม่ช้าสภาพแวดล้อมจะกลับคืนสู่สภาพดีในที่สุด แต่สมมติฐานนี้ไม่ถูกต้อง เนื่องจากการทำอุตสาหกรรมอย่างหนาแน่นและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้ทำให้โลกใบนี้อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมจนไม่อาจทนทานได้อีกต่อไป

ภัยคุกคามทางสิ่งแวดล้อมที่ประเทศต่าง ๆ กำลังประสบนั้นเป็นการผสมกันของการเสื่อมสภาพของระบบนิเวศทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับโลก โดยในที่นี้จะขอกกล่าวถึงในส่วนภัยคุกคามทางสิ่งแวดล้อมภายในประเทศต่าง ๆ ก่อน

ในประเทศกำลังพัฒนา หนึ่งในภัยคุกคามสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมคือภัยต่อน้ำ ในปัจจุบันปริมาณน้ำในโลกต่อหัวประชากรมีเหลือเพียง 1 ใน 3 ของปริมาณน้ำ ในปี ค.ศ. 1970 ภาวการณ์ขาดแคลนน้ำกำลังกลายเป็นปัจจัยของความขัดแย้งทางเชื้อชาติและความตึงเครียดทางการเมืองมากขึ้น ในปี 1989 ประชาชนประมาณ 1.3 พันล้านคนในประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถเข้าถึงน้ำ

สะอาด และสภาพน้ำที่เป็นมลพิษจำนวนมากเป็นผลจากระบบสุขาภิบาลที่คุณภาพไม่ดี ประชาชนเกือบ 2 พันล้านคนไม่สามารถเข้าถึงการสุขาภิบาลที่ปลอดภัยได้

ประชาชนในประเทศกำลังพัฒนายังสร้างแรงกดดันเรื่องที่ดิน มีการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ถึงประมาณ 8 – 10 ล้านเอเคอร์ในแต่ละปี ซึ่งเทียบเท่ากับพื้นที่ของประเทศออสเตรเลีย ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าเมื่อรวมกับการทำปศุสัตว์เกินขอบเขตและวิธีการอนุรักษ์ที่ไม่มีคุณภาพเร่งปัญหาพื้นดินแห้ง เช่น ในพื้นที่ซบซ่านของแอฟริกาในช่วง 50 ปีที่ผ่านมาเพียงที่เดียว ที่ดินที่สามารถเพาะปลูกได้กว่า 65 ล้านเฮกเตอร์ได้กลายเป็นทะเลทรายไปแล้ว

แม้แต่ที่ดินที่มีการชลประทานเข้าถึง ก็ประสบปัญหาความเค็มของที่ดินสูงขึ้น ปัญหาดินเค็มได้ทำลายพื้นที่ที่มีการชลประทานเข้าถึงกว่าร้อยละ 25 ในเอเชียตอนกลาง และร้อยละ 20 ในปากีสถาน

สำหรับในประเทศอุตสาหกรรม หนึ่งในปัญหาหลักที่เป็นภัยคุกคามด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ ปัญหามลภาวะทางอากาศ นครลอนดอนเองเฉลี่ยได้ผลิอากาศเสียถึง 3,400 ตันต่อปี และในนครลอนดอนอีก 1,200 ตัน ไม่เพียงแต่ผลร้ายแรงที่มีต่อสุขภาพเท่านั้น มลภาวะทางอากาศนี้ยังมีส่วนในการทำลายสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ด้วย สภาพป่าเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นในทวีปจากมลภาวะทางอากาศทำให้มีการสูญเสียทางเศรษฐกิจถึง 35 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ค่าประมาณการสูญเสียผลผลิตทางการเกษตรต่อปีอันเนื่องมาจากมลภาวะทางอากาศในประเทศสวีเดน คือ 1.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในอิตาลี 1.8 พันล้านเหรียญ ในโปแลนด์ 2.7 พันล้านเหรียญ และในเยอรมนี 4.7 พันล้านเหรียญ

ถึงแม้ว่าสภาพความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อมจะแตกต่างกันไประหว่างประเทศอุตสาหกรรมและประเทศกำลังพัฒนา แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นก็มีความคล้ายคลึงกันทุกแห่ง สหรัฐอเมริกาที่ประสบปัญหาดินเค็มอย่างรุนแรง และปัญหามลภาวะทางอากาศนั้นก็ปัญหารุนแรงในประเทศกำลังพัฒนา กรุงเม็กซิโกซิตีทำให้เกิดมลพิษทางอากาศถึง 5,000 ตันต่อปี ในขณะที่กรุงเทพมหานครประสบกับปัญหานี้อย่างร้ายแรงมีการรายงานว่าตำรวจจราจรกว่าร้อยละ 40 ต้องทุกข์ทรมานเนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ

ภัยคุกคามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจำนวนมากเป็นปัญหาเรื้อรังและสืบเนื่องยาวนาน ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ มีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันและรุนแรง เช่นในกรณีของโรงไฟฟ้าปรมาณูโบปาลและเชอร์โนบิล ที่สร้างมหันตภัยต่อสิ่งแวดล้อม ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เรื้อรังในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยน้ำมือมนุษย์ ปัญหาการทำลายป่ามาซึ่งปัญหาความแห้งแล้งและอุทกภัย และการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้ประชาชนต้องย้ายเข้าไปอยู่ในเขตพื้นที่ที่อาจเกิดพายุไซโคลน แผ่นดินไหว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มักถูกมองว่าเป็นอันตรายและไม่

เคยมีคนอาศัยอยู่มาก่อน ปัญหาความยากจนและการขาดแคลนที่ดินทำกินก็ก่อให้เกิดสภาพเหล่านี้ เช่นเดียวกัน กล่าวคือ จะขับให้ประชาชนอพยพเข้าไปในเขตพื้นที่ห่างไกลและเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติมากขึ้น ผลที่ตามมาคือภัยพิบัติที่รุนแรงขึ้นและเกิดขึ้นบ่อยครั้งขึ้น ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1967 – 1991 ภัยพิบัติเหล่านี้ส่งผลต่อประชากรกว่า 3 พันล้านคน โดยร้อยละ 80 ของคนเหล่านี้อยู่ในทวีปเอเชีย กว่า 7 ล้านคนเสียชีวิตและ 2 ล้านคนได้รับบาดเจ็บ

ในประเทศกำลังพัฒนาส่วนมาก มีการวางแผนเพื่อจัดการกับภัยธรรมชาติเหล่านี้ ในบางประเทศมีระบบสัญญาณเตือนภัยเกี่ยวกับพายุไซโคลนที่เข้ามาถึงบริเวณอ่าวเบงกอล ในบางกรณีที่ต้องเงินไม่สามารถจัดการได้ก็จะมีกรรณขอความช่วยเหลือจากนานาชาติ อย่างไรก็ตาม การตอบสนองจากประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงพอและขาดการประสานงานที่ดี ความพยายามให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมโดยเฉพาะในระบบสหประชาชาติ ประสบปัญหาขาดทุนทรัพย์อย่างรุนแรงประชาชนจำนวนมากที่ประสบความทุกข์ยากก็มักจะเสียชีวิตไปก่อนที่จะได้รับความช่วยเหลือจากนานาชาติ

ความมั่นคงของบุคคล

ความมั่นคงของมนุษย์ด้านที่สำคัญที่สุดคือความมั่นคงปลอดภัยจากความรุนแรงทางกายภาพทั้งในประเทศที่ยากจนและร่ำรวยถูกคุกคามโดยความรุนแรงฉับพลันและไม่อาจคาดการณ์ได้มากขึ้นเรื่อย ๆ ภัยคุกคามสามารถที่จะเกิดขึ้นได้ในหลายรูปแบบ เช่น

- ภัยคุกคามจากรัฐ (การทรมานทางร่างกาย)
- ภัยคุกคามจากรัฐอื่น ๆ (สงคราม)
- ภัยคุกคามจากคนกลุ่มอื่น (ความตึงเครียดทางเชื้อชาติ)
- ภัยคุกคามจากบุคคลหรืออสังหาริมทรัพย์กลุ่มหนึ่งที่กระทำต่อบุคคลอื่นหรืออีกกลุ่มหนึ่ง (

อาชญากรรมความรุนแรงตามท้องถนน)

- ภัยคุกคามต่อผู้หญิง (การข่มขืน ความรุนแรงในครอบครัว)
- ภัยคุกคามต่อเด็กอันเนื่องมาจากการที่เด็กไม่สามารถปกป้องตนเองได้และยังต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่น (การทำร้ายเด็ก)
- ภัยคุกคามต่อตนเอง (การฆ่าตัวตาย การใช้ยาเสพติด)

หลายสังคม ชีวิตมนุษย์อยู่ในสภาพที่มีความเสี่ยงมากกว่าแต่ก่อน สำหรับประชาชนหลาย ๆ คนแล้ว ปัญหาที่สร้างความวิตกกังวลมากที่สุด คือ ปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมที่มีความรุนแรง หลายประเทศรายงานถึงแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ

ในปี ค.ศ. 1992 ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการรายงานอาชญากรรมไปยังตำรวจประมาณ 14 ล้านคดี อาชญากรรมเหล่านี้มีมูลค่ารวมทางเศรษฐกิจประมาณ 425 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปีเดียวกันในประเทศเยอรมนีมีการรายงานอาชญากรรมสูงขึ้นถึงร้อยละ 10 ในช่วงปี 1985 – 1989 อัตราการฆาตกรรมในอิตาลีและโปรตุเกสเพิ่มมากขึ้นถึง 2 เท่า และสูงขึ้น 3 เท่าในเยอรมนี สาเหตุของอาชญากรรมเกี่ยวพันกับการค้ายาเสพติดทุกปี ชาวแคนาดาจำนวน 225 คนในทุก ๆ 100,000 คน และชาวออสเตรเลีย 400 คนในทุก ๆ 100,000 คน ต้องทุกข์ทรมานจากอาชญากรรมอันเกี่ยวข้องกับพัวพันกับยาเสพติด และในช่วงปี 1985 – 1989 อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศเดนมาร์กและนอร์เวย์สูงขึ้นถึง 2 เท่าตัว และในประเทศญี่ปุ่นกว่า 30 เท่าตัว

อาชญากรรมและความรุนแรงยังเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาด้วย ในประเทศบราซิลมีเด็กถูกฆาตกรรมจำนวน 4 คนต่อวัน ในประเทศบราซิลมีอัตราการสังหารผู้เยาว์สูงขึ้นถึงร้อยละ 40 ในช่วงปีที่ผ่านมา ในประเทศเคนยาในปี ค.ศ. 1993 มีรายงานว่ามีการโจรกรรมรถยนต์ถึง 3,300 คน ซึ่งเพิ่มสูงกว่าในปี ค.ศ. 1991 ถึง 2 เท่า เช่นเดียวกันกับในประเทศจีนที่มีคดีอาชญากรรมรุนแรงและการข่มขืนที่เพิ่มขึ้น

ปัญหาเนื่องจากอุบัติเหตุในอุตสาหกรรมและการจราจรเป็นภัยเสี่ยงสำคัญ ในประเทศอุตสาหกรรมอุบัติเหตุจากการจราจรเป็นสาเหตุการตายหลักของประชาชน ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15 – 30 ปีต้องเสียชีวิตลง โดยประเทศที่มีอัตราการได้รับบาดเจ็บสูงสุด ได้แก่ ออสเตรเลีย เบลเยียม แคนาดา และสหรัฐอเมริกา ในประเทศกำลังพัฒนาอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนนเป็นสาเหตุการตายถึงครึ่งหนึ่งของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทั้งหมด ในประเทศแอฟริกาใต้ในต้นปี ค.ศ. 1993 มีผู้เสียชีวิตบนถนนหลวงถึง 10,000 คนถือเป็น 3 เท่าของผู้ที่เสียชีวิตจากความรุนแรงทางการเมือง

ความรุนแรงในที่ทำงานก็มีอัตราสูงขึ้น ในปี ค.ศ. 1992 คนงานอเมริกันกว่า 2 ล้านคนถูกทำร้ายร่างกายในที่ทำงาน เกือบ 6.5 ล้านคนที่ถูกข่มขู่ด้วยความรุนแรง และ 16 ล้านคนถูกรังควานทางใดทางหนึ่ง ค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการเสียหายและการฟ้องร้องกันที่เกิดขึ้นจากสิ่งเหล่านี้มีค่ามากกว่า 4 พันล้านเหรียญ ประมาณ 1 ใน 6 ของผู้ที่เสียชีวิตในการทำงานในปีนั้นถูกฆาตกรรม

ในบรรดาภัยคุกคามบุคคลที่เลวร้ายที่สุดคือ ภัยต่อผู้หญิง ไม่มีสังคมใดที่มีความมั่นคงและได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันกับผู้ชาย ความไม่มั่นคงปลอดภัยในบุคคลของเพศหญิงนั้นเพิ่มขึ้นตั้งแต่เกิดจนตายในครอบครัวนั้น ผู้หญิงมักจะเป็นคนสุดท้ายที่ได้รับประทานอาหาร ที่โรงเรียน พวกเธอก็มักจะเป็นกลุ่มสุดท้ายที่ได้รับการศึกษา ในด้านการทำงานผู้หญิงมักจะได้รับภาระว่าจ้างเป็นพวกสุดท้ายในขณะที่เป็นกลุ่มแรกที่ถูกไล่ออก

อาจจะเป็นความจริงที่ผู้หญิงมีการศึกษาที่ดีกว่าแต่ก่อน และได้รับการจ้างงานโดยมักจะเป็นผู้มีรายได้ระดับล่าง ผู้หญิงหลายล้านคนในปัจจุบันเป็นหัวหน้าครอบครัว โดยเป็นจำนวนถึงหนึ่งในสามของครัวเรือนทั้งหมดที่ทั่วโลกและเกินครึ่งหนึ่งของประเทศในทวีปแอฟริกาซึ่งผู้หญิงเป็นผู้ผลิตอาหารถึงร้อยละ 90 แต่ก็ยังคงมีตัวชี้วัดที่น่ากลัวเกี่ยวกับความไม่มั่นคงทางเพศและความรุนแรงทางร่างกาย มีการประมาณการว่าภรรยาว่า 1 ใน 3 ในประเทศกำลังพัฒนาถูกทำร้ายทางร่างกาย มีการรายงานว่าผู้หญิงหนึ่งใน 2,000 คนทั่วโลกเคยถูกข่มขืน ในสหรัฐอเมริกามีรายงานที่เกี่ยวกับการข่มขืนสูงถึง 150,000 คดี ในปี 1993 เพียงปีเดียวการล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงานถือเป็นเรื่องปกติ ในอินเดียกลุ่มสตรีอ้างว่ามีการเสียชีวิตเนื่องจากการที่ผู้หญิงต้องเป็นผู้ให้สินสอดแก่ผู้ชายถึง 9,000 รายต่อไป

สำหรับเด็ก ผู้ที่ควรเป็นผู้ได้รับการปกป้องคุ้มครองมากที่สุดในทุก ๆ สังคมกลับกลายเป็นผู้ที่ถูกทำร้าย ในประเทศสหรัฐอเมริกา เด็กกว่า 3 ล้านคนตกเป็นเหยื่อของการถูกทำร้ายและถูกละเลย ในปี ค.ศ. 1992 เด็กอเมริกันเกือบ 7,000 คน (ประมาณ 20 คนต่อวัน) เสียชีวิตเนื่องจากถูกยิง ในประเทศกำลังพัฒนาความยากจนเป็นสาเหตุให้เด็กหลายคนต้องทำงานอย่างหนักทั้ง ๆ ที่ยังมีอายุน้อย ซึ่งเป็นผลเสียอย่างยิ่งต่อสุขภาพ ในประเทศบราซิลเด็กกว่า 200,000 คนใช้ชีวิตเร่ร่อนยึดตามท้องถนน หรือแม้กระทั่งการประมาณการแบบแนวคิโคนุรักษ์ก็ยังคงประมาณว่ามีจำนวนโสเภณีเด็กเช่นประเทศไทย ศรีลังกา และฟิลิปปินส์รวมกันถึง 500,000 คน

ความมั่นคงของชุมชน

ประชาชนส่วนมากได้รับความมั่นคงปลอดภัยจากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม เช่น ครอบครัว ชุมชน องค์กร หรือกลุ่มเชื้อชาติที่จะสร้างให้เกิดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและชุดของค่านิยมที่ยึดถือ กลุ่มดังกล่าวยังให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในภาคปฏิบัติอีกด้วย เช่น ระบบครอบครัวขยายได้ให้การปกป้องกับสมาชิกครอบครัวที่อ่อนแอ สังคมชนเผ่าจำนวนมากมีหลักในการดำเนินชีวิตว่า หัวหน้าครอบครัวจะมีที่ดินที่เพียงพอจะเลี้ยงดูครอบครัวของตนได้ และจึงมีการจัดสรรที่ดินกันตามนั้น

แต่ชุมชนดั้งเดิมก็อาจมีการปฏิบัติที่กดขี่ได้ เช่น การใช้แรงงานไพร่ในเรือนเบี้ยและทาส และการปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างกักขฬะ ในแอฟริกาเด็กหญิงจำนวนหลายแสนคนต้องทนทุกข์จากการถูกขลิบปลายอวัยวะเพศตามธรรมเนียมปฏิบัติของเผ่า

ธรรมเนียมปฏิบัติเหล่านี้กำลังแตกสลายลงภายใต้กระแสความทันสมัยที่กำลังเกิดขึ้น ครอบครัวขยายในปัจจุบันไม่ค่อยสามารถให้การสนับสนุนสมาชิกที่อยู่ในภาวะยากลำบากได้ ภาษาและวัฒนธรรมพื้นเมืองก็ค่อย ๆ สูญหายไปเนื่องจากอิทธิพลของสื่อมวลชนในอีกด้านหนึ่ง

องค์กรประชาชนกำลังต่อต้านการปฏิบัติกดขี่เหล่านี้และมีการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขด้วย

ชุมชนพื้นเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาติพันธุ์ที่สามารถที่จะถูกโจมตีได้โดยตรงจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ประมาณร้อยละ 40 ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีประชากรที่มีกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่อยู่ในดินแดนเดียวกัน โดยบางกลุ่มถูกเลือกปฏิบัติ ในบางประเทศความตึงเครียดทางชาติพันธุ์มีมากขึ้น โดยส่วนมากเกี่ยวกับการเข้าถึงโอกาสอย่างจำกัด ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติทางสังคมจากรัฐหรือการเข้าถึงงานในตลาด ชุมชนต่างๆ ต้องพ่ายแพ้ หรือเชื่อว่าต้องพ่ายแพ้ในการแข่งขันโอกาสดังกล่าว ผลที่ตามมาคือ รัฐต่างๆ กว่าครึ่งในโลกต้องประสบกับการปะทะกันระหว่างชาติพันธุ์ และยิ่งกลายเป็นเรื่องรุนแรงขึ้นเมื่อความขัดแย้งระดับชาติถูกตอกย้ำโดยการปะทะในสงครามเย็น

การปะทะระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์มักนำมาซึ่งผลรุนแรงในประเทศศรีลังกา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1983 เป็นต้นมา ประชาชนกว่า 14,000 คนต้องเสียชีวิตเนื่องในความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทมิฬและสิงหล ในอดีตยูโกสลาเวียประชาชนกว่า 130,000 คนถูกสังหาร และผู้หญิงที่ไม่มีทางสู้กว่า 40,000 คนถูกข่มขืนในปฏิบัติการที่มีชื่อว่า “การล้างเผ่าพันธุ์” อันน่ารังเกียจ ในขณะที่ประเทศอื่นทั่วโลกได้เพียงแต่เฝ้าดูอยู่อย่างเฉยๆ สำหรับประเทศโซมาเลีย ในปี ค.ศ. 1993 ประชาชน 10,000 คนบาดเจ็บโดยกว่า 2 ใน 3 นั้นเป็นผู้หญิงและเด็ก เนื่องจากการปะทะระหว่างกลุ่มต่าง ๆ หรือการปะทะกับคณะรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ

องค์กรสหประชาชาติได้ประกาศในปี ค.ศ. 1993 เป็นปีแห่งชนพื้นเมืองเพื่อที่จะสร้างความสนใจในความเปราะบางของชนพื้นเมือง 300 ล้านคนใน 70 ประเทศทั่วโลก ประเทศเวเนซุเอลา ในปี ค.ศ. 1986 มายาโนนามีประมาณ 10,000 คน แต่ปัจจุบันชีวิตของพวกเขากำลังตกอยู่ในอันตราย ชนพื้นเมืองมักจะสูญเสียเสรีภาพดั้งเดิม การเดินทางในช่วงภัยแล้งทศวรรษที่ 1980s ชนพื้นเมืองแรร์อน Tuareg กว่า 1 ล้านคนในเขตทะเลทรายซาฮาราต้องประสบความยุ่งยากในการอพยพฝูงสัตว์ไปยังแหล่งน้ำที่ห่างไกลออกไป และทำให้ประชาชนกว่า 125,000 ต้องเสียชีวิตจากการอดอาหาร

นอกจากนี้ ชนพื้นเมืองยังต้องประสบกับความรุนแรงอย่างต่อเนื่องเป็นวงกว้าง ในประเทศแคนาดา ชนพื้นเมืองถูกฆาตกรรมมากกว่าคนแคนาดาถึง 6 เท่าตัว ภาวะซึมเศร้าและสิ้นหวังเกิดขึ้นทั่วไป ในปี ค.ศ. 1988 มีการรายงานว่ามีคนพื้นเมืองมีการฆ่าตัวตาย 40 คนในทุก ๆ 100,000 คน ซึ่งอัตราที่สูงกว่าอัตราเฉลี่ยแห่งชาติถึง 3 เท่า

ความมั่นคงปลอดภัยทางการเมือง

ความมั่นคงของมนุษย์ที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง คือการที่ประชาชนสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีเกียรติตามหลักการสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน

อย่างน้อยในด้านนี้ก็มีการพัฒนาในระดับหนึ่ง ทศวรรษ 1980 ถือได้ว่าเป็นทศวรรษแห่งการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบอบประชาธิปไตยจากการที่รัฐบาลเผด็จการทหารในหลาย ๆ รัฐ ต้องให้อำนาจแก่ผู้ปกครองที่เป็นพลเรือน และจากระบบพรรคการเมืองพรรคเดียวเริ่มมีการเลือกตั้งแบบหลายพรรคการเมือง

แต่ก็ยังเป็นหนทางอีกยาวไกลในการคุ้มครองประชาชนจากการกดขี่โดยรัฐ จากการสำรวจขององค์การนิรโทษกรรมสากล ในปี ค.ศ. 1993 ยังคงมีการกดขี่ทางการเมือง มีการทรมานอย่างเป็นระบบ การปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมทั้งการที่กลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองหายตัวลับ ในกว่า 110 ประเทศ

การละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในช่วงความไม่สงบทางการเมือง ในปี ค.ศ. 1992 องค์การนิรโทษกรรมสากลได้สรุปว่าภาวะไม่สงบทางการเมืองส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนใน 112 ประเทศ และมีการรายงานว่ามีการหน่วงเหนี่ยวกักขังทางการเมืองใน 105 ประเทศ นอกจากนี้ ความไม่สงบทางการเมืองมักนำไปสู่การแทรกแซงทางทหารเช่นที่เกิดขึ้นใน 64 ประเทศ แม้ตำรวจก็เป็นหนึ่งในผู้กระทำการกดขี่ พวกเขามักเป็นผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนในทั้งยุโรปตะวันออก และตะวันตก

พร้อม ๆ กับการกดขี่บุคคล และกลุ่มต่าง ๆ รัฐบาลมักจะพยายามควบคุมความคิด และข้อมูลข่าวสาร ตัวชี้วัดเรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนที่เสนอโดยยูเนสโก พบว่าพื้นที่สื่อที่มีเสรีภาพน้อยที่สุดคือ แอฟริกาเหนือ เอเชียตะวันตก และเอเชียใต้

หนึ่งในจำนวนตัวชี้วัดความไม่มั่นคงปลอดภัยทางการเมืองในประเทศหนึ่ง ๆ ได้แก่ การที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับศักยภาพทางการเมือง ทั้งนี้เพราะบางครั้งรัฐบาลให้กองทัพในการกดขี่ประชาชนของตนเอง หากรัฐบาลให้ความสำคัญกับทหารมากกว่าประชาชนของตนแล้ว จะทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการทหารกับค่าใช้จ่ายทางสังคม โดยประเทศที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประมาณในกองทัพมากกว่าการสาธารณสุขและการศึกษาของประชาชนสูงสุด 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอิรัก (สัดส่วน 8 : 1) และประเทศโซมาเลีย (สัดส่วน 6 : 1) จึงไม่เป็นเรื่องน่าแปลกใจว่า ตั้งแต่ในช่วงทศวรรษ 1980 สองประเทศนี้ประสบปัญหารุนแรง และประเทศที่เคยให้การสนับสนุนด้านอาวุธแก่ 2 ประเทศนี้ จึงต้องพยายามปลดอาวุธให้น้อยลง

ในบรรดาความมั่นคงของมนุษย์ 7 ประการหลัก ๆ นี้ มีความเชื่อมโยง และซ้อนทับกัน ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ประการหนึ่ง มักจะเคลื่อนตัวราวกับพายุได้พุ่งไปสู่ผลกระทบ ต่อความมั่นคงของมนุษย์ทุกรูปแบบด้วย

ความมั่นคงของมนุษย์ในระดับโลก

สิ่งท้าทายระดับโลกต่อความมั่นคงของมนุษย์เกิดขึ้นเนื่องจากภัยคุกคามภายในประเทศ ได้ไหลข้ามพรมแดนประเทศอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดคือภัยทางสิ่งแวดล้อมทั้งการเสื่อมคุณภาพของดิน การตัดไม้ทำลายป่า การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลต่อสภาพอากาศทั่วโลก การค้ายาเสพติดก็เป็นปรากฏการณ์ข้ามชาติอีกอย่างหนึ่งที่ดึงเอาคนนับล้าน ๆ ทั้งผู้ผลิตและผู้เสพ เข้าไปสู่วงจรแห่งความรุนแรงและการพึ่งพา

ภัยคุกคามประการอื่น ๆ ก็มีผลกระทบระดับโลกเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะความขัดแย้งระหว่างประเทศ ที่ทำให้ประชาชนหลายล้านคนต้องละทิ้งบ้านเรือนมาเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า ไม่ว่าประเทศที่พวกเขาเข้าไปอยู่จะต้องการพวกตนหรือไม่ และในบางราย ความเครียดจากความไม่เท่าเทียมกันก็เกิดขึ้นในรูปแบบของความขัดแย้งทางศาสนา หรือกระทำการก่อการร้าย

ดังนั้น เมื่อความมั่นคงของมนุษย์อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อภัยคุกคามในที่หนึ่ง ๆ จะส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกหนทุกแห่ง ภาวะอดอยากขาดแคลน ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ สังคมแตกสลาย การก่อการร้าย ภัยพิบัติ และการค้ายาเสพติด ไม่สามารถถูกจำกัดไว้เพียงเขตประเทศอีกต่อไป และไม่มีประเทศใดที่จะสามารถแยกตนเองไปจากประเทศอื่น ๆ ในโลกได้

การไม่สามารถแบ่งแยกได้ของความมั่นคงของมนุษย์ทั่วโลกนี้ ขยายไปสู่ผลสืบเนื่องของทั้งความเจริญรุ่งเรือง และความยากจนเช่นกัน การค้าระหว่างประเทศช่วยขยายทางเลือกของประชาชนให้กว้างขึ้น การสื่อสารระหว่างประเทศในทันใดช่วยทำให้คนมากขึ้นได้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลก ในขณะที่มันเกิดขึ้น ทุก ๆ นาที ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ถ่ายโอนเงินมูลค่าหลายพันล้านเหรียญข้ามประเทศโดยเพียงแค่ปลายนิ้วสัมผัส

เมื่อความรุ่งเรืองมั่งคั่งเป็นไปในระดับโลก ความยากจนก็เช่นกัน แม้จะไม่ได้เป็นที่รับรู้มากนัก ประชาชนนับล้าน ๆ คนย้ายถิ่นไปยังประเทศอื่นเพื่อหางานทำ นักค้ายาเสพติดในปัจจุบันมีเครือข่ายหนึ่ง ความตึงเครียดระหว่างชาติพันธุ์สามารถถาเลาะข้ามพรมแดนประเทศได้หลาย ๆ ประเทศ และเพียงคนเดียวก็สามารถเป็นพาหนะนำโรคร้ายที่ยังรักษาไม่ได้อย่างโรคเอดส์ไปยังทั่วทุกมุมโลก ภัยพิบัติภาวะก็ไม่มีพรมแดนเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีอาวุธนิวเคลียร์ชิ้นเล็ก ๆ ในมือผู้ก่อการร้ายสากล

ภัยคุกคามมั่นคงของมนุษย์ในศตวรรษหน้าจะเกิดขึ้นจากการกระทำของประชาชนนับล้านมากกว่าจากความก้าวร้าวของประเทศเพียงไม่กี่แห่ง ภัยคุกคามเหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้ในหลาย ๆ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

- การเจริญเติบโตของประชากรที่ไม่ได้ถูกตรวจสอบ
- ความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสทางเศรษฐกิจ
- การอพยพย้ายถิ่นระหว่างประเทศที่สูงเกินไป
- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
- การผลิตและค้ายาเสพติด
- การก่อการร้ายข้ามชาติ

ทุกประเทศล้วนแต่จะได้รับประโยชน์หากค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ในการร่วมมือกันตอบโต้ต่อภัยคุกคาม 6 ประการ ที่กำลังดำเนินอยู่ (และภัยอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้น) อันทำให้เกิดกรอบของความมั่นคงของมนุษย์ในระดับโลก

การเจริญเติบโตของประชากรที่ไม่ได้ถูกตรวจสอบ

การเจริญเติบโตของประชากรอย่างรวดเร็วรวมทั้งการขาดโอกาสในการพัฒนาเป็นสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นทั่วไปในโลก นอกจากนี้ยังมีแรงกดดันมหาศาลอันเนื่องมาจากจำนวนทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่ไม่สามารถสร้างทดแทนใหม่ได้กำลังลดน้อยลงด้วย

การเจริญเติบโตนี้เป็นสาเหตุแห่งความยากจนระดับโลก การอพยพย้ายถิ่นระหว่างประเทศ และความเสื่อมโทรมด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ ในขณะที่ในอดีตต้องใช้เวลานานถึงหนึ่งล้านปี กว่าจะมีประชากรบนโลกหนึ่งพันล้านคนแรก แต่ในปัจจุบันอีกเพียงสิบปี โลกก็จะมีประชากรเพิ่มขึ้นอีกพันล้านเป็นห้าพันห้าร้อยล้านคน

การตอบสนองในเรื่องนี้ จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ เน้นอนจะต้องมีข้อมูลการบริการด้านการวางแผนครอบครัวที่เพียงพอแก่ทุกคนที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่สามีภรรยา 100 ถึง 200 ล้านคู่ที่ยังไม่ได้รับข้อมูลในเรื่องนี้ แต่ที่จริงแล้วปัญหาการเติบโตของประชากรไม่ใช่ปัญหาวิกฤติ ในหลายประเทศการพัฒนามนุษย์โดยเฉพาะการศึกษาของผู้หญิง ได้พิสูจน์แล้วว่าเป็นการคุมกำเนิดที่ได้ผลดีที่สุด

แผนปฏิบัติการในการชะลออัตราการเจริญเติบโตของประชากรเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ แผนนี้รวมทั้งการให้บริการวางแผนครอบครัวและโครงการพัฒนามนุษย์

แม้จะมีการพูดถึงเรื่องการเจริญเติบโตของประชากรที่ไม่ได้ถูกตรวจสอบกันมากในระดับนานาชาติ แต่โครงการเกี่ยวกับประชากรต่าง ๆ กลับได้รับเงินสนับสนุนไม่เพียงพอ ธนาคารโลกประมาณว่าหากมีการใช้วิธีการประหยังบประมาณแล้ว ก็จำเป็นต้องใช้งบประมาณเพิ่มอีกเพียงสองพันล้านเหรียญสหรัฐในการให้บริการการบริการเช่นนั้น แต่ก็ยังขาดงบประมาณจำนวนนี้อยู่ เช่น เดียวกับการลงทุนเพิ่มเติมอีกสองพันห้าร้อยล้านเหรียญต่อปี จะช่วยในการจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาได้

ความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสทางเศรษฐกิจ

ในช่วง 5 ทศวรรษที่ผ่านมา รายได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในโลกได้เพิ่มขึ้น 7 เท่า และรายได้ต่อหัวของประชาชนเพิ่มขึ้น 3 เท่า (ในผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ) แต่มีการกระจายตัวที่ไม่เท่าเทียมกันอย่างสูง ทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ และความไม่เท่าเทียมก็ยังเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1960 และ 1991 สัดส่วนรายได้โลกของกลุ่มคนร่ำรวยที่สุดร้อยละ 20 แรก กลับตกลงจากร้อยละ 2.3 ไปเป็นร้อยละ 1.4

1 ใน 5 ของมนุษยชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นคนในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม มีรายได้และโอกาสการพัฒนาอื่น ๆ ถึง 4 ใน 5 ส่วนของทั้งโลกความไม่เท่าเทียมนี้สะท้อนความไม่เท่าเทียมอื่น ๆ ด้วย ทั้งในด้านการค้า การลงทุน การออมและการให้กู้ยืมทางการเงิน โดยรวมแล้วความไม่เท่าเทียมเหล่านี้สะท้อนการเข้าถึงโอกาสทางการตลาดที่ไม่เท่ากัน ความไม่เท่าเทียมเช่นนั้นทำให้เกิดผลสืบเนื่องต่อมาทั้งกับแง่มุมด้านอื่น ๆ ของความมั่นคงของมนุษย์ มันสนับสนุนการบริโภค และการผลิตที่มากเกินไปในประเทศโลกฝ่ายเหนือ และทำให้เกิดความเชื่อมโยงกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศโลกฝ่ายใต้ มันได้ทำให้เกิดความไม่พอใจ และยังส่งเสริมการย้ายถิ่นฐานจากประเทศที่ยากจนไปยังประเทศที่ร่ำรวย

แรงกดดันเรื่องการย้ายถิ่น

ผลที่ชัดเจนมากที่สุดประการหนึ่ง จากการเจริญเติบโตของประชากรและความยากจนที่ฝังรากลึกของประชาชนในประเทศกำลังพัฒนาคือการเพิ่มสูงขึ้นของการย้ายถิ่นข้ามประเทศ ประชาชนอย่างน้อย 35 ล้านคนจากประเทศโลกฝ่ายใต้ได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานในประเทศโลกฝ่ายเหนือในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีคนย้ายถิ่นเพิ่มขึ้นอีกประมาณหนึ่งล้านคนทุกปี ประชาชนอีกประมาณล้านเศษกำลังทำงานอยู่ต่างประเทศแบบสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลา ย้ายถิ่นเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายมีประมาณ 15 – 30 ล้านคน

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีผู้ลี้ภัยอีกจำนวนมาก ในประเทศกำลังพัฒนาในปัจจุบันมีผู้พลัดถิ่นในประเทศเกือบ 20 ล้านคน และทั่วโลกอาจจะมีผู้ลี้ภัยประมาณ 19 ล้านคน บางครั้งนโยบายของประเทศอุตสาหกรรมก็ทำให้มีแรงกดดันในการย้ายถิ่นมากขึ้น ประการแรก ประเทศอุตสาหกรรมจำกัดการจ้างงานในประเทศกำลังพัฒนาโดยการเพิ่มกำแพงการค้าและภาษีที่จำกัดศักยภาพในการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนา กล่าวคือ หากโอกาสในการทำงานไม่เข้ามาหาคนทำงาน คนทำงานก็ต้องก้าวออกไปหาโอกาสในการทำงานแทน

ประการที่สอง ประเทศอุตสาหกรรมมีความต้องการในด้านแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นมันสมองที่มีการศึกษาสูงหรือแรงงานไร้ทักษะเพื่อที่จะทำงานลำบากซึ่งคนงานในประเทศตนปฏิเสธที่จะทำ ความต้องการแรงงานในลักษณะนี้สร้างทัศนคติที่ไม่แน่นอนต่อการย้ายถิ่น คือ การปฏิเสธอย่างเป็นทางการ แต่มีการบังคับใช้กฎระเบียบแบบไม่เข้มงวดเท่าที่ควรทำให้แรงงานก่อสร้าง คนเก็บผลไม้ หรือคนเลี้ยงเด็ก เข้ามาหางานทำได้เสมอ การควบคุมการย้ายถิ่นข้ามประเทศไม่ได้เป็นเพียงประเด็นด้านการบริหาร แต่ยังเป็นประเด็นทางเศรษฐกิจ ที่ต้องการกรอบใหม่ของการร่วมมือในการพัฒนาที่รวมเอาการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เข้ากับการค้าเสรี การส่งผ่านเทคโนโลยี การลงทุนของต่างประเทศ และการหมุนเวียนของแรงงาน

สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม

รูปแบบของความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมส่วนมากมักจะมีผลกระทบอย่างรุนแรงในท้องถิ่น แต่บางรูปแบบมีแนวโน้มที่จะกระทบไปท้องถิ่นอื่นด้วย มลพิษทางอากาศข้ามพรมแดนประเทศอย่างยับยั้งไว้ไม่ได้ การแพร่กระจายของซัลเฟอร์ไดออกไซด์ในประเทศหนึ่งตกลงมาเป็นฝนกรดในอีกประเทศ ประมาณร้อยละ 60 ของป่าที่ปลูกไว้เพื่อการค้าในยุโรปต้องเสียหายเนื่องจากปริมาณของกำมะถันที่มีอยู่ในฝนกรด ทะเลสาบ 20,000 แห่ง จาก 90,000 แห่งในสวีเดน มีปริมาณการเจือปนอยู่ในน้ำไม่มากนักน้อย ส่วนในแคนาดาทะเลสาบถึง 48,000 แห่ง มีความเป็นกรด โดยที่ต้นตอของปัญหาที่ยกมานี้ไม่ได้มีอยู่เพียงในประเทศ

ปัญหาการแพร่ของ ก๊าซคลอโรฟลูออโรคาร์บอน ก็ส่งผลกระทบระดับโลกเช่นกัน เนื่องจากก๊าซที่ปล่อยในประเทศหนึ่งทำลายชั้นโอโซนในบรรยากาศ ในปี ค.ศ. 1989 คณะนักวิจัยพบว่าชั้นโอโซนบริเวณทวีปแอนตาร์กติกาเหลืออยู่เพียงครึ่งหนึ่งของที่เคยมีในปี ค.ศ. 1979 และการสำรวจผ่านดาวเทียมในปี ค.ศ. 1993 เห็นบริเวณซีกโลกทางเหนือที่มีประชากรหนาแน่นพบว่าชั้นโอโซนอยู่ในระดับต่ำเป็นประวัติการณ์ อันมีนัยถึงผลกระทบรุนแรงต่อสุขภาพของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะชั้นโอโซนทำหน้าที่เป็นตัวกรองรังสีอัลตราไวโอเล็ต ซึ่งเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดโรค

มะเร็งผิวหนังหลายชนิด ระหว่างปี ค.ศ. 1982 – 1989 ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีอัตราการเป็นมะเร็งผิวหนังชนิดเมลาโนมาซึ่งเป็นมะเร็งชนิดที่อันตรายที่สุดสูงขึ้นเกือบร้อยละ 80

การผลิตก๊าซที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจกในแต่ละประเทศส่งผลกระทบในระดับโลกด้วยเช่นกัน ชั้นก๊าซเหล่านี้รวมถึงก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และมีเทนจะสะสมในบรรยากาศชั้นบน ทำให้โลกมีอากาศร้อนขึ้นมาก เพราะก๊าซเหล่านี้จะสะท้อนรังสีอินฟราเรดกลับเข้ามาในโลกแทนที่จะปล่อยให้ออกไปในอวกาศ ในปี ค.ศ. 1989 สหรัฐอเมริกา และอดีตสหภาพโซเวียตผลิตก๊าซที่มีผลต่อภาวะเรือนกระจกมากที่สุด (อเมริกาผลิตร้อยละ 18 และสหภาพโซเวียตผลิตร้อยละ 14 ของก๊าซที่ปล่อยออกมาทั้งหมด) และสร้างผลกระทบมากมายกับประเทศยากจนต่าง ๆ เพียงน้ำทะเลสูงขึ้นเพียงหนึ่งเมตรจากการที่โลกร้อนขึ้น แผ่นดินในประเทศบังคลาเทศจะจมตัวลงได้ระดับน้ำทะเลถึงร้อยละ 14 ทั้งที่ตนเองผลิตก๊าซเรือนกระจกเพียงร้อยละ 0.3

ความหลากหลายทางชีวภาพก็กำลังถูกคุกคามอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน สาเหตุหลักของปัญหานี้ คือการทำลายป่าเขตร้อน รวมถึงต้นเหตุสำคัญอื่น ๆ อีก ได้แก่ การทำลายพื้นที่ชุ่มน้ำ แนวปะการัง และป่าในเขตอบอุ่น ๆ ประเทศเยอรมนี และเนเธอร์แลนด์สูญเสียพื้นที่ชุ่มน้ำของตนไปเกือบร้อยละ 60 ในช่วงปี ค.ศ. 1950 ถึง ค.ศ. 1980 การศึกษาสิ่งมีชีวิตในป่าเขตร้อนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตตามชายฝั่งทะเลเพิ่มขึ้นจากการจับปลาเกินขนาด มลพิษ และการกัดเซาะของดิน เมื่อสิ่งมีชีวิตถูกทำให้แตกแยก เปลี่ยนแปลงหรือถูกทำลาย พวกเขาก็จะสูญเสียความสามารถในการดูแลระบบนิเวศน์ เช่น การบำบัดน้ำเสีย การฟื้นฟูคุณภาพดิน การคุ้มครองพื้นที่ชุ่มน้ำการควบคุมอุณหภูมิโลก การหมุนเวียนใช้ทรัพยากร และการรักษาชั้นบรรยากาศการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้คุกคามความมั่นคงของมนุษย์

การค้ายาเสพติด

การค้ายาเสพติดเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงมนุษย์อีกประการหนึ่ง ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา การดำเนินกิจการในการค้ายาเสพติดได้ขยายตัวจากการเป็นธุรกิจเล็ก ๆ เป็นธุรกิจข้ามชาติที่มีขนาดใหญ่และมีการจัดการองค์กรระดับสูง ที่มีการจ้างงานคนนับแสนและก่อให้เกิดรายได้นับพันล้าน จากการประเมินเมื่อไม่นานมานี้ มูลค่าการค้าปลักยาเสพติดสูงกว่าการค้าน้ำมันระหว่างประเทศ และเป็นรองเพียงการค้าอาวุธสงครามเท่านั้น ประเทศที่เป็นแหล่งผลิตยาเสพติดหลัก ๆ คือ อัฟกานิสถาน โบลิเวีย โคลัมเบีย อิหร่าน ปากีสถาน เปรู และประเทศไทย สำหรับประเทศที่ใช้ยาเสพติดสูงสุดได้แก่ สหรัฐอเมริกา และแคนาดา ในประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียว มีปริมาณการใช้จ่ายในการเสพยาสูงกว่าปริมาณรายได้ประชาชาติของประเทศกำลังพัฒนาว่า 80

ประเทศรวมกัน และเมื่อไม่นานมานี้ประเทศในยุโรปตะวันออกก็เริ่มจะโดดเด่นในการค้ายาเสพติด โดยเฮโรอีน อย่างน้อยหนึ่งในสี่ของที่มีการเสพยาในยุโรปตะวันตกถูกส่งผ่านทางยุโรปตะวันออก

แม้ภัยคุกคามจะรุนแรง ประชาคมนานาชาติก็ยังไม่มีการตอบแบบประสานความร่วมมือ บางประเทศได้มีมาตรการของตนเอง แต่ความพยายามเช่นนี้ไม่ใช่คำตอบที่ยั่งยืน และเป็นผล ตราบเท่าที่ยังมีปริมาณความต้องการที่จะเสพยา ก็จะต้องมีผู้ผลิตขึ้นมา การแก้ปัญหาที่แท้จริงคือการแก้ไขที่สาเหตุของการติดยา ซึ่งก็คือความยากจนที่บังคับให้ชาวนาต้องหันมาผลิตยาเสพติด

การก่อการร้ายข้ามชาติ

ความรุนแรงสามารถที่จะลุกลามไปยังอีกทีหนึ่งได้ โดยผ่านการทำสงครามแบบดั้งเดิมหรือการก่อการร้าย ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1975 ถึง ค.ศ. 1992 มีการก่อการร้ายเฉลี่ยถึง 500 รายในแต่ละปี การวางระเบิดเป็นรูปแบบการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 60) ตามติดมาด้วยการโจมตีด้วยอาวุธ นอกจากนี้ในแต่ละปีก็มีการวางเพลิงหรือการจี้เครื่องบินบ่อยครั้ง

ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1968 ถึง ค.ศ. 1992 จำนวนผู้เสียชีวิตไม่เคยน้อยกว่า 1,000 รายต่อปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี ค.ศ. 1985 ที่มีผู้ได้รับผลกระทบสูงที่สุด คือ มีผู้เสียชีวิต 816 คน และได้รับบาดเจ็บ 2,200 คน เหตุส่วนใหญ่เป็นประชาชนธรรมดา แม้จะมีบางปีที่เหยื่อส่วนมากเป็นนักการทูตหรือมีการโจมตีธุรกิจ แม้จำนวนของผู้ตกเป็นเหยื่อจะไม่สูงนัก แต่ก็ทำให้ประชากรโลกกลัวว่าการโจมตีจะแพร่กระจายออกไป เป้าของการก่อการร้ายมีการเคลื่อนย้ายไปทั่วโลก การก่อการร้ายที่ไม่มีสัญชาตินี้เป็นปรากฏการณ์ของโลก

นโยบายการปฏิบัติการที่ต้องการ

สถานการณ์ความมั่นคงของมนุษย์ที่เป็นอยู่จำเป็นต้องมีนโยบายตอบโต้ใหม่ ทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ มนุษย์ได้ค่อย ๆ สร้างโครงสร้างของความมั่นคงระดับโลกตลอดช่วง 5 ทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งในเรื่องการลดอาวุธนิวเคลียร์ การถ่วงดุลอำนาจ พันธมิตรยุทธศาสตร์ การรวมกลุ่มความมั่นคงระดับภูมิภาค รวมทั้งตำรวจสากลผ่านทางประเทศมหาอำนาจและสหประชาชาติ

ขณะนี้กรอบความมั่นคงโลกนี้ต้องการการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีโครงสร้างที่รอบด้านกว่าเพื่อรองรับความมั่นคงของทุกคนในโลก ความห่วงใยระดับโลก บางประเด็นต้องการเพียงการปฏิบัติในระดับชาติ แต่บางประเด็นต้องการความร่วมมือนานาชาติ

สัญญาเตือนภัยล่วงหน้า

ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่า มีปัญหามากมายเกี่ยวกับความมั่นคงของบุคคล เศรษฐกิจ การเมืองหรือสิ่งแวดล้อม และมีความเสี่ยงที่จะมีการล่มสลายในชาติ คำถามที่ประชมนานาชาติรุ่นคิดก็คือจะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะมีการเตือนภัยล่วงหน้าว่าขณะนี้ประเทศชาติกำลังอยู่ในสถานะเสี่ยงต่อการล่มสลายการส่งสัญญาเตือนเช่นนี้จะช่วยในการตกลง มีปฏิบัติการป้องกัน และหลีกเลี่ยงความขัดแย้งและสงครามได้ทันเวลา แทนที่จะปล่อยให้เหตุการณ์ดำเนินมาถึงจุดที่สายเกินไปอย่างในกรณีประเทศบอสเนีย และโซมาเลีย

ประเทศต่าง ๆ อาจอยากทราบว่าประเทศอื่นใดที่กำลังประสบกับภัยคุกคามอันหลากหลาย เช่นเดียวกับคน ตัวชี้วัดบางประการที่ได้กล่าวมาแล้วจะเป็นประโยชน์ในแง่ไหน เช่น ปริมาณอาหารสำหรับการบริโภคที่ลดน้อยลง ปัญหาการว่างงานที่สูงขึ้นในขณะที่ค่าจ้างต่ำลง การละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาเรื่องความรุนแรงของกลุ่มชาติพันธุ์ การขยายตัวอย่างกว้างขวางของช่องว่างระหว่างภูมิภาครวมทั้งการใช้ยาขบประมาณด้านทหารสูงเกินไป

การบ่งชี้ถึงประเทศที่อาจเกิดวิกฤติไม่ได้เป็นการกล่าวหากัน แต่เป็นส่วนสำคัญของมาตรการป้องกัน และนโยบายสันติภาพ ชุดตัวชี้วัดที่ชัดเจน และระบบการเตือนภัยล่วงหน้าที่อยู่บนพื้นฐานของตัวชี้วัดเหล่านี้ จะช่วยให้ประเทศต่าง ๆ ให้หลีกเลี่ยงการถึงจุดวิกฤติได้ ลองพิจารณาประเทศอัฟกานิสถาน แองโกลา ไฮติ อิรัก โมซัมบิก พม่า ชูดาน และซาอีร์ ซึ่งอยู่ในภาวะวิกฤติกันระดับหนึ่งแล้ว จำเป็นต้องมีการปฏิบัติการในระดับชาติ และนานาชาติอย่างมุ่งมั่น รวมทั้งพัฒนาการป้องกัน และการเฝ้าระวังรักษาเพื่อเสริมกระบวนการบูรณาการทางสังคม การกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติการเชิงป้องกันจะช่วยให้หลีกเลี่ยงการสูญเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมหาศาลในการแก้ไขปัญหาภายหลังอีกด้วย

นโยบายเพื่อการบูรณาการทางสังคม

ถึงแม้ว่าชุมชนนานาชาติจะสามารถช่วยป้องกันวิกฤติที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ แต่ความรับผิดชอบเบื้องต้นขึ้นอยู่กับแต่ละประเทศเองและส่วนมากก็ขึ้นอยู่กับตัวประชาชน ประเทศมาเลเซีย มอริเชียส และซิมบับเว เป็นตัวอย่างของประเทศที่รัฐบาลได้มีปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาภาวะแตกแยกภายในชาติได้

นโยบายของประเทศเหล่านี้ได้ต่อยอดทฤษฎีทางนโยบายเหล่านี้หลายประการ **ประการแรก** ความสำคัญของการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะกลุ่มชาติพันธุ์ใดมีโอกาสที่

จะพัฒนาศักยภาพของตนโดยเฉพาะผ่านทางการให้บริการสาธารณสุขและการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง ก็จะต้องรับรองว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากฐานราก เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างเท่าเทียม

ประการที่สาม คือความสำคัญของการมีมาตรการที่ทุกส่วนในสังคมจะได้รับสิทธิประโยชน์โดยที่กลุ่มคนที่อ่อนแอหรือด้อยโอกาสได้รับในสัดส่วนที่มากกว่า และบทเรียนสำคัญที่เราได้เรียนรู้จากประเทศมาเลเซียและมอริเชียส คือ เมื่อมีการรับรองความมั่นคงของมนุษย์และการบูรณาการทางสังคมแล้ว ก็จะมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนามนุษย์ด้วยเช่นกัน ทว่าหลายประเทศได้เลือกแนวทางอื่นและปล่อยให้ความไม่เท่าเทียมกันเกิดขึ้นจนถึงระดับที่เป็นปัญหา

การประชุมสุดยอดโลกเพื่อการพัฒนาสังคม

มีการพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

- การวางแผนความคิดเกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ให้เป็นสิ่งท้าทายหลักของศตวรรษที่ 21
- การเรียกร้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ให้การสร้างให้เกิดความมั่นคงของมนุษย์ระดับโลก และประสานรวมกันเป็นเอกภาพ
- การเรียกร้องให้รัฐบาลจากประเทศต่าง ๆ ทั้งที่ร่ำรวยและยากจน รับนโยบายมาตรการเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ และประเทศต่าง ๆ ต้องทำให้เกิดความมั่นใจว่าประชาชนทุกคนจะมีความสามารถและโอกาสขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในการเข้าถึงทรัพย์สินต่าง ๆ และในการเข้าถึงงานที่ก่อให้เกิดรายได้และการพัฒนาความสามารถของตนเอง รวมทั้งต้องทำให้มั่นใจว่าประชาชนมีสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและมีทางเลือกในทางการเมือง
- การแนะนำให้ทุก ๆ ประเทศมีความร่วมมือกันอย่างเต็มที่ในเรื่องนี้ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนี้จะต้องมีการร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาใหม่ โดยพิจารณาถึงความไม่สามารถแบ่งแยกได้ของความมั่นคงของมนุษย์ระดับโลก ที่ว่าไม่มีใครสามารถมีความมั่นคงได้หากมีคนที่ไม่มีความมั่นคงอยู่ต่อหน้า

- โดยตระหนักว่าสาเหตุของความขัดแย้งและสงครามในทุกวันนี้ มักจะมีรากฐานมาจากความยากจน ความไม่ยุติธรรมในสังคม และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม จึงเรียกร้องให้องค์การสหประชาชาติ ดำเนินการต่อไปในการวางนโยบายในการป้องกัน และสนับสนุนความพยายามเหล่านี้ผ่านทางการริเริ่มการพัฒนาเชิงป้องกัน
- การแนะนำต่อไปอีกว่าให้มีการทบทวนความร่วมมือของสถาบันระดับโลกในทุกวันนี้ และออกแบบใหม่เพื่อให้สถาบันเหล่านี้เตรียมพร้อมเต็มที่ในการทำงานเพื่อจัดการกับสิ่งคุกคามเร่งด่วนต่อความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้แนวคิดของการพัฒนามนุษย์แบบยั่งยืนต่อไป